

TISKOVÁ ZPRÁVA

Ústí nad Labem 13. 9. 2019

UJEP ZAKLÁDÁ INSTITUT PRO VÝZKUM ARKTIDY A SUBARKTIDY***Fakulta životního prostředí UJEP zakládá „Institut Julia von Payera pro výzkum Arktidy a Subarktidy“.***

Fakulta životního prostředí se rozhodla vyjít vstříc požadavkům internacionalizace své činnosti a zakládá projektový tým pro studium chladných oblastí Evropy. Již v minulých letech studenti a pedagogové FŽP opakovaně navštívili a navázali kontakty se vzdělávacími a výzkumnými institucemi v severní Evropě, které se problematikou subpolárních a polárních oblastí zabývají. Jednalo se zejména o univerzity a polární stanice na Islandu, Faerských ostrovech, Švédsku a Grónsku.

„Zatímco ochrana přírody a životního prostředí České republiky zůstává nadále prioritou FŽP UJEP, pokračující globalizace a evropská integrace vyžadují více než jen domácí rozhled,“ říká dr. Richard Pokorný, vedoucí katedry životního prostředí a zakladatel nové výzkumné skupiny.

Nový institut nese jméno severočeského rodáka Julia von Payera. Tento významný geograf a polárník, narozen roku 1842 v Teplicích-Šanově, je spojen při výzkumu Arktidy především s objevem souostroví Země Františka Josefa, kde pojmenoval, mimo jiné, Teplický záliv či Šanovský ostrov. Za své zásluhy byl povýšen do stavu rytířského.

Záměr založit daný institut vzešel z racionální úvahy – potřeby, aby byla fakulta schopna doložit a vykázat znalosti a zkušenosti z evropského prostoru. Pokud by zamýšlela dokonce vést mezinárodní výzkumná konsorcia, budou zahraniční zkušenosti nezbytné.

„Těžko můžeme předpokládat, že Evropská komise či jiné instituce rozhodující o přidělování projektových financí, svěří vedení takového rozsáhlého týmu univerzitě působící výhradně v mateřské zemi,“ vysvětluje Richard Pokorný.

Payerův institut počítá se zapojením akademiků napříč fakultami ústecké univerzity a také se spoluprací externích badatelů. Jeho hlavním posláním bude vedle vlastního výzkumu i popularizace aktivit jednotlivých členů týmu, příprava grantů a organizace setkání podobně zaměřených specialistů.

„Vítám aktivity, které vedou naše fakulty k vyšší míře internacionalizace, a založení Institutu Julia von Payera pro výzkum Arktidy a Subarktidy k nim jednoznačně patří,“ oceňuje zřízení Institutu rektor UJEP, doc. Martin Balej.

V první fázi se zaměří na výzkumné aktivity v oblasti Subarktidy, geografické oblasti ležící v blízkosti polárního kruhu, avšak nepřekračující jej směrem na sever. Byla definována první klíčová aktivita: *Subarctic Undisturbed Regions - Transdisciplinary Utility Research (SURTUR)*. Evropské země tohoto pásma sdílí s ČR řadu podobných témat ochrany životního prostředí, např. historické zátěže po dolování uhlí, či otázky budování sítě chráněných území. Důležitý je také fakt, že subarktické podmínky panují i v nejvyšších místech českých hor a středoevropská arкто-alpínská tundra vykazuje řadu podobností s tundrou arktickou. Tyto české ekosystémy proto lze použít jako vhodné modelové příklady pro srovnání se stanovišti v severní Evropě.

„Jsem rád, že na naší fakultě našlo hned několik studentů i pedagogů, kteří se nebojí vystavit nepohodlí a náročnějšímu klimatu, a věřím, že se k nim v budoucnu přidají i další vědečtí nadšenci,“ uzavírá Richard Pokorný.

Odkaz na fotografie k volnému užití: archiv Richarda Pokorného

<https://filesender.cesnet.cz/?s=download&token=f8282a83-080e-3d02-c6ca-8106ceae73a2>

1 Hallbjarnarstaðir (severní Island) – paleontologická lokalita na severu Islandu. Dají se zde nalézt velmi hojné fosilie měkkýšů z období staršího pleistocénu (cca 4 mil. let).

2 Klaksvík (ostrov Borðoy, Faerské ostrovy) – fotografie pořízená při popisu profilu sedimentů z poslední doby meziledové. Zkoumali jsme zde zkamenělá dřeva doplavená mořskými proudy až se Severní Ameriky.

3 Sandfelli (ostrov Eysturoy, Faerské ostrovy) – výstup na vrchol, kde jsme popisovali unikátní geomorfologické útvary, tzv. pseudohieroglyfy.

4 Jökulsárlón (JV Island) – ledovcové jezero, zajímavé přítomností ker různého stáří.

5 Landmannalaugar (jižní Island) – geotermální oblast, pro svou pestrost zdejšího hornin (liparitu) označovaná jako „Barevné hory“.

Mgr. Jana Kasaničová, tisková mluvčí